

FÖRSLAG TILL ÄNDRING AV JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRORDNING OM ANDRA DJURSJUKDOMAR SOM SKA BEKÄMPAS, DJURSJUKDOMAR SOM SKA ÖVERVAKAS OCH ANDRA ANMÄLNINGSPLIKTIGA DJURSJUKDOMAR, OM ANMÄLAN OM DJURSJUKDOMAR SAMT OM SÄNDANDE AV MIKROBSTAMMAR

Huvudsakligt innehåll

Betecknande av högpato-gen aviär influensa hos nötkreatur som en djursjukdom som ska övervakas

Genom förslaget betecknas högpato-gen aviär influensa, nedan HPAI, till en sådan djursjukdom som ska övervakas som avses i 4 § 2 mom. i lagen om djursjukdomar (76/2021) när sjukdomen förekommer hos nötkreatur. Betecknandet görs genom att HPAI hos nötkreatur fogas till 4 § i jord- och skogsbruksministeriets förordning om andra djursjukdomar som ska bekämpas, djursjukdomar som ska övervakas och andra anmälningspliktiga djursjukdomar, om anmälan om djursjukdomar samt om sändande av mikrobstammar (325/2021, nedan kategoriseringsförordningen). Ändringen ger myndigheterna möjlighet att efter det att smittan har konstaterats vidta åtgärder för att förhindra spridning av sjukdomen.

Bakgrunden till förslaget är spridningen av HPAI till mjölkkor i USA, rekommendationerna från Världorganisationen för djurhälsa WOA-H och FN:s FAO samt rekommendationerna från Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet EFSA.

Ändringar som gäller anmälan om djursjukdomar och sändande av mikrobstammar

Genom förslaget fogas *Corynebacterium pseudotuberculosis*- och *C. ulcerans* -smitta till andra anmälningspliktiga djursjukdomar i 5 § i kategoriseringsförordningen och det fogas bestämmelser om att sända bakteriestammar som isolerats från sådana smittor till det nationella referenslaboratoriet i enlighet med 21 §. Dessutom föreslås det att smittan ska anmälas till den läkare som i välfärdsområdet ansvarar för smittsamma sjukdomar i enlighet med 20 § i förordningen.

Samtidigt preciseras vissa andra bestämmelser om anmälan av djursjukdomar i 5 och 20 § i kategoriseringsförordningen. Förslagen som gäller anmälan av djursjukdomar och sändande av mikrobstammar baserar sig på förslag från Zoonoscentret, Livsmedelsverket och Institutet för hälsa och välfärd.

1. Nuläget, bedömning av nuläget och föreslagna ändringar

1.1. Betecknande av HPAI hos nötkreatur som en djursjukdom som ska övervakas

Bakgrund till förslaget

HPAI är en sjukdom som huvudsakligen drabbar fåglar men som även drabbar däggdjur, inklusive människor. Sjukdomen har blivit vanligare bland fåglar i alla världsdelar, med undantag för Oceanien, sedan 2020, då en ny virusvariant började spridas från Asien. År 2023 orsakade sjukdomen omfattande dödlighet hos måsar som häckar i Finland och spreds också från dem till pälsdjur i pälsfarmer. År 2023 betecknades först HPAI och senare influensa A-virus av subtyp H5 hos hägnade pälsdjur som en annan djursjukdom som ska bekämpas. Sjukdomen utrotades från pälsfarmerna genom att avliva djuren i de smittade farmerna.

HPAI påvisas regelbundet hos vilda fåglar och vilda karnivorer i Finland.

HPAI sprids till mjölkkor i USA våren 2024 och förflyttningar av kor ledde till en omfattande spridning av sjukdomen. På förbundsstatsnivå föreskrevs det att kor ska förklaras fria från HPAI-smitta innan de får förflyttas till en annan delstat. Delstaterna fattade beslut om andra begränsningar, såsom behandling av mjölk i samband med smitta av mjölkbesättning. Antalet nya utbrott som rapporterats i mjölkbesättningar har minskat under den senaste tiden, men de kommer fortfarande nya rapporter. Smittan har drabbat 41 personer som arbetade i mjölkbesättningar och lett till en lindrig sjukdom. Tills vidare har det inte rapporterats om sådana sjukdomsfall hos människor som skulle ha orsakats av konsumtion av mjölk eller andra livsmedel från nötkreatur.

WOAH:s och FAO:s gemensamma expertnätverk OFFLU följer regelbundet förekomsten av HPAI hos mjölkkor och publicerar rekommendationer om sjukdomen. Enligt de rekommendationer som publicerades i oktober 2025 ska man i samband med sjukdomsutbrott i mjölkbesättningar begränsa förflyttning av djur till andra besättningar, förbättra smittskyddet och öka sjukdomsövervakningen.

EFSA publicerade den 18 december 2025 ett yttrande om risken för HPAI hos mjölkkor inom Europeiska unionen. Enligt utlåtandet är de effektivaste åtgärderna för att bekämpa eventuell smitta hos mjölkboskap mjölkningshygien, begränsning av förflyttning av nötkreatur inom områden där smitta har konstaterats hos nötkreatur samt förbättring av smittskyddet på gårdar med mjölkboskap. Smittskyddet kan förbättras till exempel genom att man använder en smittskyddssluss, undviker att arbetstagarna rör sig mellan olika gårdar och undviker att använda samma arbetsredskap på flera olika gårdar. Värmebehandling av mjölk, t.ex. pastörisering, är ett effektivt sätt att skydda konsumenterna mot eventuell smittspridning via mjölk.

Nederländerna anmälde i januari 2026 om att man hade påvisat antikroppar mot aviärt influensavirus i mjölkboskap. Viruset påvisades dock inte hos korna och fallet förblev ett misstänkt fall. Gårdens mjölk levererades till ett mejeri där den pastöriserades. Nederländerna har en beredskapsplan för HPAI hos mjölkboskap. Enligt planen ska förflyttningar av djur begränsas, övervakningen av viruset ökas och mjölken pastöriseras om smitta konstateras hos kor.

Europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar ECDC offentliggjorde till följd av det misstänkta fallet i Nederländerna ett kort meddelande enligt vilket det inte finns anledning att höja risknivån för befolkningen som följd av fallet. Risken för aviär influensa hos befolkningen i allmänhet är fortfarande låg och låg till måttlig hos personer som kommer i direkt kontakt med smittade djur.

Bemyndigande att utfärda förordning

I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag") och med stöd av den föreskrivs det om förtecknade sjukdomar och förtecknade arter samt om indelningen av förtecknade sjukdomar i kategorierna a-e inom Europeiska unionen. I artikel 6 i EU:s djurhälsoförordning föreskrivs det om nya sjukdomar. HPAI hos nötkreatur har inte klassificerats som en sjukdom i kategorierna a-e och Europeiska kommissionen har inte tillämpat bestämmelserna om nya sjukdomar som avses i artikel 6 på HPAI hos nötkreatur.

Enligt 4 § 2 mom. i lagen om djursjukdomar får andra djursjukdomar än sjukdomar i kategorierna a–c betecknas som

1) djursjukdom som ska bekämpas som inte hör till kategorierna a–c, nedan *annan djursjukdom som ska bekämpas*, om djursjukdomen i betydande grad försvårar verksamhetsförutsättningarna för djurproduktionen, orsakar betydande skada på vilda djurstammar, i betydande

utsträckning hindrar eller försvårar utförsel av och handel med djur eller produkter, eller som kan smitta från djur till människa och orsaka allvarlig sjukdom, eller som

2) *djursjukdom som ska övervakas*, om djursjukdomen inte uppfyller kriterierna i 1 punkten, men orsakar sådan ekonomisk skada för djurhållningen, skada på vilda djurstammar, fara för människors hälsa eller skada för utförsel av och handel med djur eller varor att det för att trygga dessa är motiverat att förhindra att djursjukdomen sprids.

Föreslagen ändring

Det föreslås att HPAI hos nötkreatur ska betecknas som en djursjukdom som ska övervakas i enlighet med 4 § 2 mom. i lagen om djursjukdomar.

HPAI hos nötkreatur uppfyller inte kriterierna för en annan djursjukdom som ska bekämpas på basis av uppgifter från andra länder och internationella organisationer. Den anses dock orsaka så stor ekonomisk skada för djurhållningen, fara för människors hälsa och skada för utförsel och handel att det är motiverat att beteckna den som en djursjukdom som ska övervakas.

Bestämmelser om åtgärder i samband med misstanke eller påvisande av en djursjukdom som ska övervakas finns i 32 § i lagen om djursjukdomar. Djurhälsomyndigheten ska utan dröjsmål försöka utreda sjukdomsläget. Om Livsmedelsverket utifrån undersökningar eller av någon annan orsak misstänker att djuret har en djursjukdom som ska övervakas eller en sådan sjukdom har konstaterats, får Livsmedelsverket genomföra sådana nödvändiga epidemiologiska undersökningar samt vidta sådana åtgärder för att förhindra spridning av sjukdomen som det föreskrivs om i artiklarna 55–57 och 70 i EU:s djurhälsoförordning i fråga om sjukdomar i kategori a. Dessa åtgärder kan omfatta till exempel begränsning av förflyttning av djur, krav på behandling av mjölk och gödsel, krav på biosäkerhet och hygien samt regelbunden övervakning av djursjukdomar hos djuren i anläggningen. Åtgärderna motsvarar EFSA:s och OFFLU:s rekommendationer för att förhindra spridning av sjukdomen och skydda människors hälsa. Det skulle vara möjligt att överlåta mjölk för pastörisering. Kliniskt friska djur skulle med dispens kunna flyttas för fortsatt uppfödning i en annan anläggning eller för slakt. I USA har det ansetts vara säkert att slakta djur, och inte heller i EFSA:s utlåtande rekommenderas några begränsningar i fråga om slakten av djur.

Bestämmelserna om åtgärder som ska vidtas i anläggningen skulle ingå i ett beslut för att förhindra spridning av sjukdom som fattas av Livsmedelsverket och som riktas till operatören. Beslutet skulle upphävas omedelbart när det genom laboratorieundersökningar eller på något annat tillfredsställande sätt har kunnat säkerställas att HPAI inte längre förekommer i anläggningen eller att den till följd av de sjukdomsbekämpningsåtgärder som vidtagits inte längre medför fara för människors eller djurs hälsa.

Livsmedelsverket kan inte på eget initiativ fatta beslut om att djur ska avlivas eller slaktas i samband med djursjukdomar som ska övervakas. Livsmedelsverket får dock på ansökan av djurägaren fatta beslut om avlivning eller slakt av ett eller flera djur i anläggningen, om beslutet för att förhindra spridning av sjukdom av ekonomiska orsaker eller av orsaker som hänför sig till djurens välfärd i betydande grad försvårar djurhållningen, och där det är nödvändigt att avliva eller slakta djuren för att utrota djursjukdomen i anläggningen. I ett sådant fall har ägaren rätt att av statens medel få ersättning för högst tre fjärdedelar av det marknadsvärde för djuret eller den standardersättning som återstår då djurets återstående bruksvärde avdragits. Om antalet fall som ska ersättas är stort, kan ersättningsbeloppet sänkas.

I anläggningen ska man dessutom iakttä arbetarskyddslagstiftningen för att skydda arbetstagnarna mot smitta. Även de som inte är arbetstagare bör få anvisningar om hur man skyddar sig mot HPAI.

Förslaget avviker från kategoriseringen av HPAI när den förekommer hos pälsdjur. Det finns mera erfarenhet och forskning om HPAI hos nötkreatur. Det finns internationella rekommendationer om hanteringen av den sjukdomsrisk som HPAI hos nötkreatur ger upphov till och förslaget baserar sig på dem. Det är i praktiken lättare att genomföra virusövervakning i nötkreatursbesättningar än i pälsdjursfarmer, eftersom antalet djur i regel är färre per anläggning och det är lättare att ta virusprov av djuren. Om man vid övervakningen upptäcker potentiellt farliga virusmutationer eller andra fynd som kan öka risken för människors hälsa, kan man överväga att kategorisera sådan smitta som en annan djursjukdom som ska bekämpas.

Förslaget gäller endast nötkreatur även om det är känt att HPAI också kan smitta andra däggdjur som hålls som husdjur. Det finns dock inte tillräckligt med information eller internationella rekommendationer om HPAI hos andra däggdjur för att det ska kunna föreslås att sådan smitta betecknas i en nationell sjukdomskategori.

För att de verkställande myndigheterna, primärproducenterna och livsmedelsindustrin ska kunna göra upp beredskapsplaner för sjukdomen är det nödvändigt att beteckna sjukdomen i en nationell sjukdomskategori redan innan den förekommer i Finland.

1.2. Ändringar som gäller anmälan av djursjukdomar och sändande av mikrobstammar

Enligt 4 § 4 mom. i lagen om djursjukdomar får en annan djursjukdom än en sjukdom i kategori e betecknas som anmälningspliktig djursjukdom som inte hör till kategori e, nedan *annan anmälningspliktig djursjukdom*, om det är behövligt att övervaka förekomsten av djursjukdomen i syfte att skydda människors eller djurs hälsa eller för att trygga handel med eller utförelse av djur eller produkter.

Enligt 22 § 3 mom. i lagen om djursjukdomar ska djurhälsomyndigheten anmäla fall av sådana djursjukdomar som kan medföra fara för människors hälsa till den berörda läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar inom välfärdsområdet.

Bestämmelser om andra anmälningspliktiga djursjukdomar finns i 5 § i kategoriseringsförordningen. Bestämmelser om djursjukdomar som ska anmälas till den berörda läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar inom välfärdsområdet finns i 20 § i kategoriseringsförordningen.

Enligt 63 § 4 mom. i lagen om djursjukdomar får prover som tagits med avseende på djursjukdomar som klassificerats som annan anmälningspliktig djursjukdom i Finland analyseras endast i ett officiellt djurhälsolaboratorium eller i ett laboratorium som har gjort förhandsanmälan om sin verksamhet till Livsmedelsverket. Enligt 66 § 1 mom. i lagen om djursjukdomar ska ett sådant anmälningspliktigt laboratorium som avses i 63 § till det nationella referenslaboratoriet för fortsatta analyser eller förvaring sända stammar av sådana mikrober och parasiter som orsakar förtecknade djursjukdomar eller andra anmälningspliktiga djursjukdomar och som har isolerats i analyserade prover eller prover där en sådan mikrob eller parasit har påvisats.

I 21 § i kategoriseringsförordningen finns närmare bestämmelser om de djursjukdomar, av vilka stammar av sådana mikrober och parasiter som har isolerats i analyserade prover eller prover där en sådan mikrob eller parasit har påvisats ska sändas till det nationella referenslaboratoriet för fortsatta analyser eller förvaring.

Jord- och skogsbruksministeriet har bitt zoonoscentret göra en framställning om uppdatering av sjukdomsförteckningen i 20 § i kategoriseringsförordningen. Zoonoscentret har inofficiellt frågat vissa smittskyddsläkare om behovet av uppdatering, men det har inte varit möjligt att

göra någon mer omfattande utredning om uppdateringen av förteckningen. En kort enkät visar att det nuvarande anmälningsystemet endast delvis tillgodoser hälso- och sjukvårdsmyndigheternas informationsbehov. Det behövs dock en bredare diskussion innan man kan föreslå betydande strykningar i eller tillägg till förteckningen. I detta skede föreslår zoonoscentrumet att *Corynebacterium pseudotuberculosis* och *C. ulcerans* hos djur införs i förteckningen. Vardera är bakteriesjukdomar som kan uppträda symtomfritt hos hästar, hundar och katter eller orsaka symtom i andningsvägarna eller huden. Om bakterien producerar toxin kan den smitta från en häst eller ett sällskapsdjur till en människa och orsaka en sjukdom som påminner om difteri. I Finland har det rapporterats fall där *C. ulcerans* har påträffats hos en häst eller ett sällskapsdjur och det har ansetts befogat att vidta åtgärder för att skydda människors hälsa.

Institutet för hälsa och välfärd har föreslagit att endast toxinproducerande bakteriestammar ska anmälas till smittskyddsläkarna, eftersom andra infektioner inte medför någon risk för människors hälsa. En bakteries förmåga att producera toxin kan utredas endast om bakteriestammen lämnas in för undersökning till det nationella referenslaboratoriet, dvs. Livsmedelsverket.

Det föreslås också vissa andra preciseringar i 5 och 20 § i kategoriseringsförordningen.

2. Specialmotivering

4 § *Djursjukdomar som ska övervakas*

Det föreslås att till de djursjukdomar som ska övervakas fogas som en ny 3 punkt högpato-gen aviär influensa (HPAI) hos nötkreatur.

Syftet med ändringen är att begränsa spridningen av HPAI, om sjukdomen sprids till en anläggning som håller nötkreatur i Finland.

5 § *Andra anmälningspliktiga djursjukdomar*

I 1 mom. föreslås följande ändringar:

8) punkten: Det föreslås att *Corynebacterium pseudotuberculosis*- och *C. ulcerans*-smitta hos hållna djur införs som en ny punkt. Syftet med ändringen är att göra det möjligt att anmäla smittan till den läkare som i välfärdsområdet ansvarar för smittsamma sjukdomar för eventuellt vidtagande av åtgärder.

10) punkten: Det föreslås att rävens dvärgbandmask hos *hunddjur* inte ska omfattas av punkten, eftersom det endast är smittor hos hunddjur som är en förtecknad sjukdom i kategori c, inte rävens dvärgbandmask hos andra djurarter. Syftet med ändringen är att säkerställa att rävens dvärgbandmask hos andra djurarter än hunddjur är en annan anmälningspliktig djursjukdom.

23) punkten: Det föreslås att som en ny punkt införa cysticerkos hos nötkreatur (*Cysticercus bovis*). Syftet med ändringen är att säkerställa att cysticerkos hos nötkreatur är en annan anmälningspliktig djursjukdom.

27) punkten: Det föreslås att HPAI hos nötkreatur inte ska omfattas av punkten. Ändringen är en följd av det föreslagna betecknande av HPAI hos nötkreatur som en djursjukdom som ska övervakas, varvid det inte finns något behov av att inkludera HPAI i förteckningen i 5 § 1 mom.

28) punkten: Det föreslås att som en ny punkt införa Middle East respiratory syndrome coronavirus (MERS). MERS är en infektion med coronavirus som förekommer hos

kameldjur i Mellanöstern och som också kan smitta människor. WOAHA har lagt till MERS i förteckningen över djursjukdomar som ska anmälas till WOAHA.

29) punkten: Det föreslås att namnet på apkoppor ändras till mpox och flyttas till 29 punkten i enlighet med den alfabetisk ordningen i den finskspråkiga versionen. Ändringen är en följd av ändringen av sjukdomens internationella namn.

53) punkten: Det föreslås att lägga till fyra nya Theileria -arter, dvs *T. lestoquardi*, *T. luwenshuni*, *T. orientalis* och *T. uilenbergi*. WOAHA har lagt till dessa arter i förteckningen över djursjukdomar som ska anmälas till WOAHA.

20 § Anmälan till den läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar

I 1 mom. föreslås följande ändringar:

2) punkten: det föreslås att det preciseras att infektion med *Brucella* ska anmälas endast om den konstateras hos hållna djur och det inte är fråga om ett fall som konstaterats enbart på basis av antikroppar. Syftet med ändringen är att utesluta smitta hos vilda djur och antikroppspositiva fall från anmälningsskyldigheten. Dessa bedöms inte medföra någon risk för människors hälsa, varvid anmälningarna är onödiga.

3) punkten: Det föreslås att toxinproducerande *Corynebacterium pseudotuberculosis*- och *C. ulcerans*-smitta hos hållna djur införs som en ny punkt. Syftet med ändringen är att informera den läkare i välfärdsområdet som ansvarar för smittsamma sjukdomar om djurets smitta för eventuella åtgärder.

5) punkten: det föreslås att det preciseras att enzootisk abort ska anmälas endast om det inte är fråga om ett fall som konstaterats enbart på basis av antikroppar. Syftet med ändringen är att utesluta antikroppspositiva fall från anmälningsskyldigheten. Dessa bedöms inte medföra någon risk för människors hälsa, varvid anmälningarna är onödiga.

10) punkten: det föreslås att det preciseras att leptospirossmitta ska anmälas endast om de påträffas hos hållna djur och det inte är fråga om ett fall som konstaterats enbart på basis av antikroppar. Syftet med ändringen är att utesluta smitta hos vilda djur och antikroppspositiva fall från anmälningsskyldigheten. Dessa bedöms inte medföra någon risk för människors hälsa, varvid anmälningarna är onödiga.

11) punkten: det föreslås att sjukdomens namn apkoppor ändras till mpox och flyttas till punkt 11 28 i enlighet med den alfabetisk ordningen i den finskspråkiga versionen. Ändringen är en följd av ändringen av sjukdomens internationella namn.

14) punkten: det föreslås att det preciseras att fall av aviär klamydios ska anmälas endast om de påträffas hos hållna fåglar. Syftet med ändringen är att utesluta smitta hos vilda djur från anmälningsskyldigheten. Dessa bedöms inte medföra någon risk för människors hälsa och då är anmälningarna onödiga.

15) punkten: det föreslås att det preciseras att Q-feber ska anmälas endast om det inte är fråga om ett fall som konstaterats enbart på basis av antikroppar. Syftet med ändringen är att utesluta antikroppspositiva fall från anmälningsskyldigheten. Dessa bedöms inte medföra någon risk för människors hälsa och då är anmälningarna onödiga.

18) punkten: det föreslås att det preciseras att fall av STEC-smitta ska anmälas endast om de påträffas hos hållna djur och smittan har konstaterats i någon annan anläggning än ett slakteri. Syftet med ändringen är att utesluta smitta hos vilda djur och fall som framkommit vid

övervakningen som görs på slakterier. Dessa bedöms inte medföra någon risk för människors hälsa och då är anmälningarna onödiga.

21 § Sändande av mikrobstammar
I 2 mom. föreslås följande ändring:

3) punkten: Det föreslås att *Corynebacterium pseudotuberculosis*- och *C. ulcerans*-smitta hos hållna djur införs som en ny punkt. Syftet med ändringen är att säkerställa att de bakteriestammar som isolerats från hållna djur sänds till det nationella referenslaboratoriet för undersökning med avseende på deras förmåga att producera toxin.

Det föreslås att det till 3 mom. fogas en ny mening enligt vilken mikrobstammar av *Corynebacterium pseudotuberculosis* eller *C. ulcerans*, som isolerats från hållna djur, alltid ska sändas till ett nationellt referenslaboratorium för undersökning oberoende av om smittan långvarigt förekommer i landet eller inte. Syftet med ändringen är att säkerställa att alla isolerade stammar undersöks med avseende på bakteriens förmåga att producera toxin.

3. Ekonomiska konsekvenser

Betecknandet av HPAI-smitta hos nötkreatur som en djursjukdom som ska övervakas medför i någon mån kostnader för de anläggningar där sjukdomen konstateras. Kostnader orsakas till exempel av anskaffning av skyddsutrustning och höjning av biosäkerhetsnivån. Kostnadsbeloppet beror på antalet anställda och på biosäkerhetens utgångsnivå. Restriktionerna för förflyttning av djur bedöms inte orsaka några betydande förluster, eftersom kliniskt friska djur på vissa villkor med stöd av dispens skulle kunna flyttas till ett slakteri eller för vidareuppfödning. Dispens skulle inte beviljas för förflyttning av djur till en annan gård med mjölkboskap, men sådana förflyttningar är sällsynta i Finland. Om anläggningen säljer opastöriserad mjölk direkt till en konsument eller levererar opastöriserad mjölk till en livsmedelslokal så att den släpps ut på marknaden utan behandling som motsvarar pastörisering, kan skyldigheten att pastörisera mjölk medföra förluster.

Om begränsningarna medför betydande olägenhet för anläggningens verksamhet är det möjligt att påskynda utrotningen av smittan genom att hos Livsmedelsverket ansöka om ett beslut om avlivning av smittade djur. Om Livsmedelsverket anser att avlivning är befogad, betalar verket en delersättning för det avlivade djurets marknadsvärde, från vilket avdras det återstående bruksvärdet om djuret slaktas.

Betecknandet av HPAI-smitta hos nötkreatur som en djursjukdom som ska övervakas medför vissa kostnader för staten. De ökade kostnaderna hänför sig till undersökningar i smittade anläggningar och ersättningar för djur som avlivats på basis av en ansökan från djurägaren. Kostnaderna blir dock skäliga, eftersom ersättning i samband med avlivande av djur endast betalas för enskilda smittade djur och endast om det har godkänts av Livsmedelsverket.

Genom åtgärderna förhindras smittspridning till nya anläggningar och därigenom minskas risken för en ökning av de totala kostnaderna.

Ersättningarna betalas från moment 30.20.20 (veterinärvårdspenning) i statsbudgeten, som är förslagsanslag. Utnämningen av HPAI till en djursjukdom som ska övervakas bedöms inte öka behovet av anslag.

4. Beredning

Utkastet till förordning har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet.

Beredskapen inför HPAI hos nötkreatur har behandlats vid ett hörande den 11 maj 2026, där social- och hälsovårdsministeriet, Institutet för hälsa och välfärd, Arbetshälsoinstitutet, Livsmedelsverket, MTK, SLC, Livsmedelsindustriförbundet, Suomen Teurastamoyrittäjät, Köttcentralsförbundet, Mjölkhigienförbundet, ETT och mejerierna hade bjudits in. De företrädare för intressentgrupperna som yttrade sig ansåg det inte motiverat att kategorisera HPAI hos nötkreatur som en annan djursjukdom som ska bekämpas och understödde inte omfattande avlivning av djur om HPAI sprider sig till finländska nötgårdar. Det föreslogs inte heller att uppsamlingen av mjölk från smittade gårdar skulle upphöra eller att slakt av djur skulle förbjudas. Mjölken ska dock styras till produkter som pastöriseras och eventuella konsekvenser för exporten bör beaktas vid användningen av mjölken. En del av de företrädare som yttrade sig ansåg preliminärt att det är motiverat att beteckna sjukdomen som en djursjukdom som ska övervakas för att förhindra att sjukdomen sprids till andra gårdar med mjölkboskap. Tankmjölkstester för att kartlägga förekomsten av sjukdomen fick understöd. Det föreslogs att inrätta lager med skyddsutrustning till exempel vid enheter för miljöhälsovårdsövervakning för att utrustning ska finnas tillgänglig genast när ett sjukdomsfall uppdagas. Det ansågs viktigt att befolkningen informeras om eventuella sjukdomsfall och risker på ett lämpligt sätt. Eventuella begränsningar av försäljningen av mjölk som inte har pastöriserats togs också upp. Det ansågs preliminärt att försäljning av mjölk som inte är pastöriserad ska förbjudas på den smittade gården och eventuellt regionalt, om det misstänks att sjukdomen förekommer också någon annanstans, men inte i hela landet. Åtgärder på fårgårdar diskuterades. Det konstaterades att sjukdomen också smittar får, men det finns mindre information om detta än om nötkreatur. Om sjukdomen konstateras på en fårgård, kommer åtgärderna sannolikt att motsvara åtgärderna på nötgårdar.

Förslaget har den 4.6.2026 sänts på remiss till social- och hälsovårdsministeriet, Institutet för hälsa och välfärd, Arbetshälsoinstitutet, Livsmedelsverket, MTK, SLC, Livsmedelsindustriförbundet, Suomen teurastamoyrittäjät ry, Köttcentralsförbundet, Mjölkhigienförbundet, ETT, Finlands veterinärförbund, Helsingfors universitet, Ålands landskapsregering, Valio Oy, Arla Oy, Osuuskunta Maitokolmio, Osuuskunta Satamaito, Osuuskunta Maitomaa, Juustoportti Oy och Ålands Centralandelslag. Utlåtanden begärdes senast den 20 augusti 2026.

5. Ikraftträdande

Förordningen föreslås träda i kraft den 2026 (målet är att den träder i kraft hösten 2026).